

اروپای شرقی - سخت‌پای از انحصار همه به بازار رقابت

ترجمه: هادی دستباز

منبع: مجله سیگما شماره ۵ سال ۱۹۹۰

خلاصه

این بررسی و تحقیق بیانگر نحوه عرضه بیمه در اروپای شرقی و تجزیه و تحلیلی است بر شرایط غائی نهائی که با دست یافتن بدانها یک صنعت بیمه می‌تواند در یک بازار براساس ضوابط و استانداردهای اقتصادی به کار و فعالیت پردازد.

در سال ۱۹۸۸ بخش بیمه در اروپای شرقی به حجم و میزان حق بیمه ای معادل $39/2$ میلیارد دلار دست یافت. میانگین حق بیمه در مورد هر نفر از جمعیت اروپای شرقی در حدود ۱۰۰ دلار در مقابل ۸۲۰ دلار در اروپا و ۱۷۵۰ دلار در آمریکا بوده است نسبت حق بیمه به تولید ناخالص داخلی (GDP)^۱ معادل $2/7$ ٪ بوده است (اروپا $5/6$ ٪ و آمریکا $8/9$ ٪). تفکیک و تقسیم بندی پرتفوی بیمه ای به بیمه های اشیاء و اشخاص (عمر): (به ترتیب 51 ٪ و 49 ٪ می باشد) تا حدود بسیار زیادی شبیه اروپا و آمریکا می باشد.

ساختار و ترکیب رشته های بیمه ای بی شباهت به روش و الگوهای اروپای غربی نیست، اگرچه بعضی از رشته های بیمه ای، مثلاً بیمه های صنعتی توسعه چندانی نیافته است و بعضی از انواع پوشش های بیمه ای عرضه نمی شود.

از ویژگیهای این بازار که از اهمیت بسیار زیادی هم برخوردار است چهارچوب و ساختار اقتصادی و زمینه قانونی موجود است که به خاطر تغییر جهت از یک بازار برنامه ریزی شده به یک بازار اقتصادی دچار تحولات بنیادی و اساسی شده است. تاکنون بیمه هم در داخل نظام اقتصادی برنامه ای

تحت نفوذ شدید دولت در ساختار و الگوی انحصار قرار داشته است. هم الگو و هم سنگ بنا در مسیر این بازسازی در حال از هم پاشیدگی و فرو ریختن است. تغییرات و اصلاحات عمده ای در مجارستان و لهستان در حال شکل گیری و انجام است. قوانین بیمه ای جدیدی در چکسلواکی از سال ۱۹۹۱ به مورد اجرا گذاشته خواهد شد. اخیراً قوانین نظارتی در اتحاد جماهیر شوروی برداشته شده است و در بلغارستان و رومانی اصلاحات سرعت زیادی به خود گرفته است. تنها استثناء موجود، آلمان شرقی است که کوشش های اصلاح طلبانه به وسیله آلمان غربی حمایت می شود. آلمان شرقی قوانین نظارتی آلمان غربی را به عنوان بخشی از موافقت نامه ایالتی پذیرفته است.

این دگرگونی و تحول از یک اقتصاد از پیش برنامه ریزی شده به یک اقتصاد مبتنی بر بازار به همراه خود مشکلات تطبیق و تلفیق را هم به ارمان آورده است. مشکلات و مراحل توسعه بازسازی را می توان از طریق صنعت بیمه تا حدود بسیار زیادی حل و فصل نمود علت آن هم به دلیل ریسک پذیری بیمه و نحوه عملکرد اطلاعاتی و نقش ویژه و با اهمیت آن به عنوان یک واسطه اقتصادی است. برای بهره برداری مناسب براساس اقتصاد بازار باید از شرایط تازه ای که به وجود آمده است استفاده کرد. مهمترین این شرایط لغو قوانین موجود در مورد ملی و انحصاری بودن است که به همراه آن گشایش مرزها هم باید انجام پذیرد. بعلاوه قوانین نظارتی جدید بیمه هم باید تدوین گردد تا از طریق آن ثبات بخش بیمه تضمین شود. و بالاخره برای بدست آوردن حداکثر سود و استفاده از این ابزار و واسطه اقتصادی، ابداع و خلق یک بازار سرمایه ای امری اجتناب ناپذیر و واجب است.

مقدمه

از پائیز گذشته، اروپای شرقی با دور شدن از یک اقتصاد برنامه ریزی شده مرکزی و نزدیک شدن به بازار آزاد اقتصادی و دموکراسی همیشه در صدر اخبار جهانی قرار داشته است. بررسی حاضر عمدتاً بر روی آن دسته از کشورهای اروپای شرقی متمرکز شده است که عضو شورای همکاریهای اقتصادی (کومکون) هستند. این کشورها عبارتند از اتحاد جماهیر شوروی، لهستان، رومانی، چکسلواکی، بلغارستان، آلمان شرقی و مجارستان. به منظور راحتی در این بحث از واژه اروپای شرقی و یا «کومکون» یک معنا و مفهوم استنباط می‌گردد. واژه «بلوک شرق» را بکار نمی‌بریم زیرا کشورهای عضو «کومکون» از نقطه نظر اقتصادی، سیاسی و فرهنگی یک بلوک همگون و یکنواخت را تشکیل نمی‌دهند.

این بررسی شامل دو بخش است که یکی بخش تشریحی و توصیفی و دیگری قسمت تجزیه و تحلیل آماری آن است. قسمت‌های تشریحی و توصیفی (قسمت‌های ۳ الی ۵) با مقایسه مختصر کشورهای عضو «کومکون» با اروپا و آمریکا آغاز شده و بدنبال آن در قسمت ۴ از بازسازی مجدد قوانین و اقتصاد اروپای شرقی سخن به میان خواهد آمد. بعلاوه ضمن بحث از خطوط اصلی ویژگیهای خاص مربوط به یک اقتصاد برنامه ریزی شده، از اصلاحات جدید و قوانین اصلاحی هم سخن به میان خواهد آمد. بخش پنجم اختصاص به صنعت بیمه دارد. صنعت بیمه در کشورهای متفاوت تحت بررسی قرار گرفته و ویژگیهای هر کشور به تنهایی مورد مطالعه قرار می‌گیرد. قسمت ششم شامل تجزیه و تحلیل‌های آمار است. مشکلات مربوط به یک اقتصاد برنامه ریزی شده و تبدیل و تغییر آن به یک اقتصاد باز تجاری و نقش عمده و اساسی که صنعت بیمه می‌تواند در این تغییر ساختار بازار ایفا نماید در بخش جداگانه آمده است. این بخش با نیاز عملکرد صنعت بیمه در یک اقتصاد باز تجاری خاتمه می‌یابد.

ادعا نمی‌شود که اطلاعات مندرج در این بررسی و تحقیق کامل و به دور از هرگونه کاستی و نقصان است. در واقع غیر ممکن است که دروسعت و محدوده این

بررسی و تحقیق تمام توسعه و گسترشی را که در کشورهای «کومکون» پیش آمده است مورد بررسی قرار داد. بعلاوه فشارهای دائمی ناشی از دگرگونیهای بنیادی هنوز وجود دارد. این بررسی و تحقیق در اواسط ماه جولای خاتمه یافته است و لذا احتمال دارد در زمان تکمیل این گزارش بعضی از مشخصات و ویژگیهای اشاره شده، علی‌الخصوص در رابطه با اصلاحات، تحت تأثیر مسیر حوادث و جریانات واقع شده باشد.

نگاهی به آمار

آمار و اطلاعات اقتصادی کشورهای «کومکون» را بطور تمام و کمال نمی‌توان با آمار و اطلاعات کشورهای غربی مقایسه نمود، زیرا نحوه نگهداری حساب‌های ملی در هر مورد و زمینه با یکدیگر متفاوت است. عملکرد اقتصاد و بازار اقتصادی معمولاً بر اساس تولید ناخالص داخلی سنجیده می‌شود، که این به مفهوم تولید کل کالا و خدمات انجام شده در یک سال به خصوص در آن کشور است. شاخص بکار گرفته شده برای شیوه و روش عملکرد اقتصاد برنامه ریزی شده همان تولید خالص محصول (NMP)^۲ است که به مفهوم میزان کالای تولید شده و خدمات (از قبیل حمل و نقل، تجارت، توریست) می‌باشد. مثلاً خدمات نامحسوسی مانند بانکداری و بیمه و فعالیت‌های کشور از شمول آن خارج است. تولید ناخالص داخلی و تولید خالص محصول ارزیابی و قیمت گذاری می‌گردند، اما نحوه ارزیابی و قیمت گذاری در یک اقتصاد برنامه ریزی شده بطور کلی و اساسی با آن متفاوت است. در برخی از کشورها و نظامهای اقتصادی بسیاری از قیمت‌ها به وسیله نیروهای بازار تعیین می‌شود و حال آن که در کشورهای دیگر این قیمت گذاری توسط سیستم مدیریتی انجام می‌پذیرد. تصور می‌شود که تولید خالص محصول بین ۱۰٪ تا ۳۰٪ پائین تر از تولید ناخالص داخلی در بین کشورهای عضو «کومکون» امری بسیار دشوار و مشکل است، به همین دلیل بیانگر برآوردهای متفاوت و گونه گونی است که با یکدیگر اختلافات فاحش و زیادی دارد. (جدول ۱ و ۲ ضمیمه). به همین دلیل است که تولید خالص محصول به عنوان پایه و اساس سنجش و

نقطه نظر جمعیتی، کشورهای اروپائی عضو «کومکون» با ۴۰۰ میلیون نفر سکنه بزرگ‌تر از کشورهای اروپای غربی و آمریکا هستند و حال آن که از نقطه نظر اقتصادی این امر صادق نبوده و مصداق ندارد. به جدول شماره (۱) مراجعه شود. تولید ناخالص داخلی آمریکا سه برابر بیشتر از تولید ناخالص محلی اروپای شرقی است. تولید سرانه ناخالص داخلی در کشورهای عضو «کومکون» برابر تولید ناخالص داخلی دو کشور پرتغال و یونان یعنی دو عضو از جامعه کشورهای اروپای غربی است. (شکل ۱) توسعه و گسترش صنعت بیمه هم نشان دهنده یک چنین نموداری است. (شکل ۲). جالب توجه و غیر قابل باور است اگر بگوئیم که تفکیک حق بیمه‌ها به بیمه‌های عمر و اشیاء در کشورهای عضو «کومکون» به مراتب نزدیک‌تر به تقسیم بندی موجود در اروپای غربی و آمریکاست تا تقسیم بندی در کشور پرتغال و یونان.

۴ - سوابق اقتصادی و نهادی

در یک اقتصاد برنامه ریزی شده، تولید، توزیع و قیمت گذاری کالا و خدمات از طریق سیستم مدیریت مرکزی تعیین می‌گردد. تخصیص منابع به واحدهای صنعتی و تجاری هم براساس برنامه ریزی مرکزی صورت می‌گیرد. وسعت و محدوده کار هم براساس نیازها و شرایط برآورد شده برای یک تولید غائی و نهائی ارزیابی

مقایسه بین کشورهای عضو «کومکون» بکار رفته است. اساس ارقام مربوط به «نفوذ و گسترش بیمه» هم تولید خالص محصول است نه تولید ناخالص داخلی در این بررسی و تحقیق، تولید ناخالص داخلی انحصاراً برای مقایسه و سنجش کشورهای عضو «کومکون» با کشورهای اروپای غربی بکار رفته است. در این شیوه آنچه مهم است ارزش تمام و کمال نیست که از اهمیت برخوردار است، بلکه نظم مربوطه دارای اهمیت است. یکی دیگر از مشکلات تسعیرناپذیری ارز این گونه کشورهاست. نرخ‌های رسمی ثابت توسط دولت‌ها هیچ گونه ارتباط، همگونی و هم‌آهنگی با نرخ تسعیر ارزهای خارجی در بازار کشورهای عضو «کومکون» ندارد، سقوط اخیر بعضی از ارزهای این کشورها دلیلی بر این مدعاست. با توجه به این که این بررسی شامل ارقام سال‌های ۱۹۸۷ و ۱۹۸۸ هم می‌شود، نرخ‌های رسمی سال‌های فوق‌الذکر مبنای محاسبه قرار گرفته است. در بررسی و تحلیل این آمار و ارقام باید به موارد مذکور در بالا توجه و دقت خاصی مبذول گردد.

اروپای شرقی - سنجش و مقایسه ای بین المللی

سه ویژگی جمعیت، اقتصاد و صنعت بیمه باید ملاک بررسی و سنجش قرار گیرد تا نشان دهنده این واقعیت باشد که کشورهای اروپای شرقی امروزه چگونه در معیارهای بین المللی تحت سنجش قرار می‌گیرند. از

جدول شماره ۱ - اروپای شرقی - سنجش و مقایسه‌ای بین المللی (ارقام براساس سال ۱۹۸۸)

آمریکا	اروپای غربی	اروپای شرقی با اتحاد جماهیر شوروی	اروپای شرقی بدون اتحاد جماهیر شوروی	
۲۴۶۰۳	۳۲۴۰۴	۳۹۹۰۵	۱۱۲۰۸	جمعیت به میلیون
۴/۸۴۸۰۳	۴/۷۶۲۰۵	۱/۵۱۰۰۶	۴۵۹۰۶	تولید ناخالص داخلی به بلیون دلار
۴۳۱۰۴	۲۶۶۰۷	۳۹۰۲	۹۰۴	جمع کل حق بیمه به بلیون دلار*

* - اروپای شرقی بدون بلغارستان (ارقام مربوط به سال ۱۹۸۸ در دسترس نبود.)

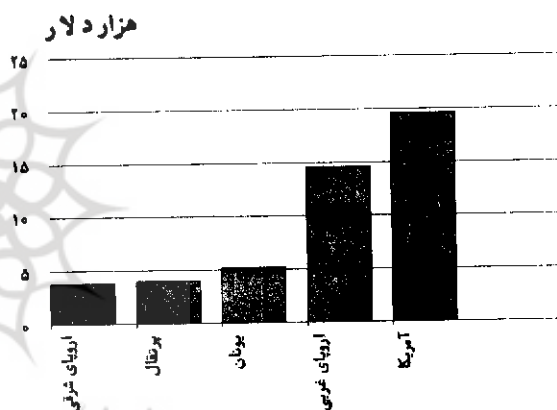
مردم می‌رسد و علت آن هم پرداخت سوسید این گونه اقلام و کالاها توسط دولت است و حال آن که اقلام دیگری از کالاها بسیار گران‌تر می‌باشد.

وضعیت اصلی اقتصاد در کشورهای «کومکون»

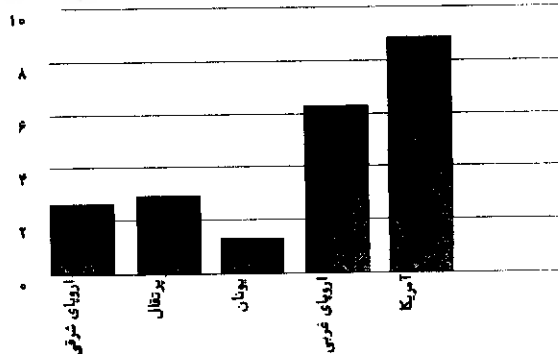
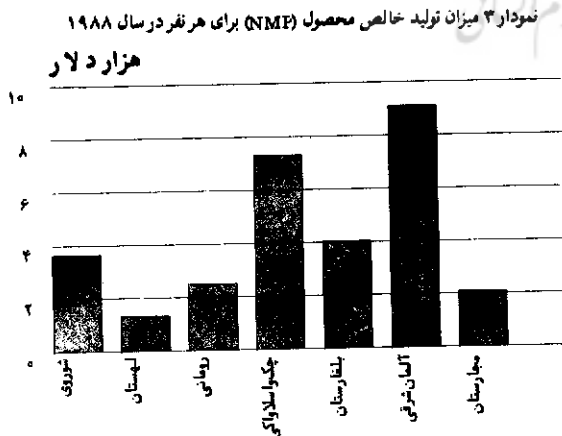
ارقام مربوط به تولید خالص محصول برای هر یک از افراد این کشورها بیسانگر و نشان‌دهنده کاربرد و اجرای برنامه‌های اقتصادی متفاوتی می‌باشد (شکل ۳ و جدول ۳ ضمیمه). از نقطه نظر اقتصادی، آلمان شرقی و چکسلواکی قوی‌ترین کشورهای اروپای شرقی به شمار می‌روند زیرا میزان تولید سرانه خالص محصول برای هر نفر به ترتیب معادل ۹۱۰۰ دلار و ۷۳۰۰ دلار است، که در مقایسه با سایر کشورها در واقع ضریب ۷ به ۲ را تشکیل می‌دهد. این اختلاف دارای یک ریشه تاریخی است، اول آنکه آلمان شرقی و چکسلواکی هر دو دارای سوابق صنعتی طولانی می‌باشند و دوم بخشی از این تفاوت زیاد مربوط به نرخ تسعیر ارز آنها می‌باشد. نرخ تسعیر ارزهای لهستان و مجارستان تا حدود بسیار زیادی نشان‌دهنده ارتباط نزدیک و تنگاتنگ این دو کشور با یکدیگر است تا سایر کشورها. به همین دلیل ارقام مربوط به میزان تولید خالص محصول که به صورت دلار آمریکا برآورده شده است در مقایسه با سایر کشورهای اروپای شرقی کم‌تراز میزان واقعی آن برآورد شده است.

می‌گردد. این روش و الگوی توازن اصلی دارای دو اثر می‌باشد. اول آن که پول عامل اصلی و اساسی برای کالای واقعی محسوب نمی‌شود. عملیات مالی و اقتصادی هم نقشی دست دوم در تکامل مادی طرح و برنامه‌ها دارد. دوم، در سیستم اقتصاد برنامه‌ریزی شده قیمت و قیمت‌گذاری صرفاً یک عمل نگهداری حساب به شمار می‌آید. آنها ناگزیرند که ارزش خدمات ارائه شده را دریافت دارند، اما این تنها هدف نبوده، بلکه به نوعی سیاست اجتماعی هم محسوب می‌شود. مواد و کالای مورد مصرف روزانه در مقایسه با غرب بسیار ارزانه‌تر به دست

نمودار ۱ تولید ناخالص داخلی (GNP) برای هر نفر - سال ۱۹۸۸

نمودار ۲ توسعه و گسترش بیمه در سال ۱۹۸۸
سهم حق بیمه‌ها از درآمد ناخالص ملی

بیمه‌های عمر
بیمه‌های اموال

در سال ۱۹۸۸ افزایش روزافزون میزان تولید خالص محصول در کشورهای کومکون شتاب بیشتر بخود گرفته است (جدول ۳ ضمیمه) از سال ۱۹۸۹ نسبت رشد واقعی کاهش نشان می‌دهد که حتی در بعضی از این کشورها منفی است. اگرچه سیاست کلی و درازمدت در تمامی این کشورها از یک افزایش بسیار کند و بطشی خبر می‌دهد. میزان تولید خالص محصول در کشورهای عضو کومکون نشان‌دهنده میانگین رشد افزایشی بشرح زیر در سالهای متفاوت بوده است.

۱۹۶۰-۱۹۷۰	۶/۸%
۱۹۷۰-۱۹۷۵	۶/۱%
۱۹۷۵-۱۹۸۰	۴/۳%
۱۹۸۰-۱۹۸۵	۲/۸%
۱۹۸۵-۱۹۸۹	۲/۶%
۱۹۶۰-۱۹۸۹	۵%

مشکلات اقتصادی ملت‌های عضو کومکون

بزرگترین مشکل کشورهای عضو کومکون تن دادن به کاهش رشد اقتصادی می‌باشد که به دلایل زیر بوجود آمده است.

رشد تولیدات به دلیل پراکندگی زیاد و به کارگیری نامناسب منابع اولیه و تخصیص سهمیه‌های غیرمکفی عوامل تولید، مانند نیروی کار و سرمایه در مقایسه با اقتصاد بازار آزاد بطشی و کمتر است.

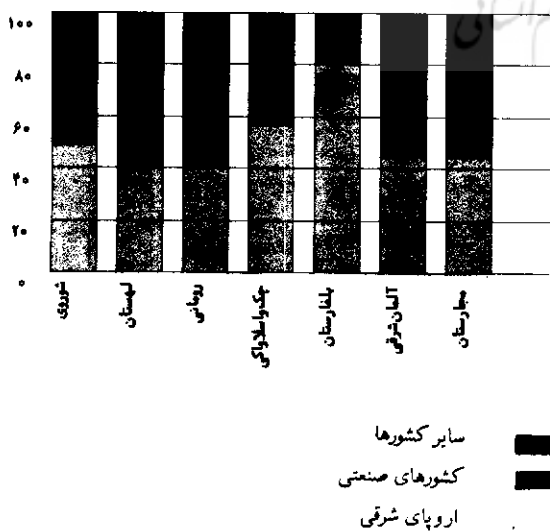
در بعضی از مواقع فاصله گسترده و زیادی بین عرضه و تقاضا، علی‌الخصوص در بخش تولید مواد مصرفی وجود دارد. به دلیل نظام کنترل قیمت‌ها هیچ‌گونه کمبود و یا نایابی کالا به چشم نمی‌خورد و افزایش تقاضا هم از طریق افزایش نرخ تورم معلوم نمی‌شود، بلکه در پس اندازه‌های داوطلبانه منعکس می‌گردد. واژه‌ای که بیانگر واقعیتی است که به «تورم پنهان»^۳ معروف شده است.

سیاست تجارت خارجی بدو به طرف و در جهت بازار تجاری کومکون قالب‌ریزی شده است و لذا بیانگر و نشان‌دهنده مزایای یک تولید مقایسه‌ای نبوده بلکه حاصل تصمیمات سیاسی است. کالا صرفاً برای مصرف در بازارهای اروپای شرقی در نظر گرفته شده و قابل رقابت در

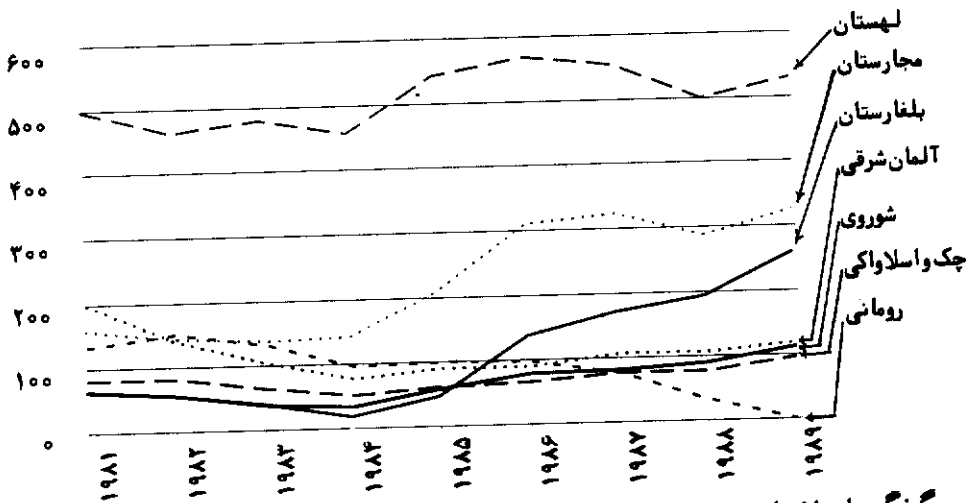
بازارهای جهانی نیست. نمودار ۴ نشان‌دهنده و معرفی گروه کشورهایی است که کشورهای عضو کومکون کالا به این کشورها صادر می‌نمایند (جدول ۴ ضمیمه هم نشان‌دهنده همین گونه اطلاعات است). بیش از نیمی از صادرات در کشورهای اروپای شرقی باقی می‌ماند. آلمان شرقی و مجارستان دارای بزرگترین سهم در صادرات به غرب هستند.

قروض این کشورها در بسیاری از مواقع رقم بسیار بالایی را تشکیل می‌دهد. نمودار ۵ بیانگر توسعه و گسترش یکی از اقلام اصلی بدهی، بدهیهای خالص ارزی به عنوان درصدی از صادرات می‌باشد (به جدول شماره ۵ ضمیمه مراجعه شود). اگر نسبت کمتر از ۱۰۰٪ بود میزان قروض قابل توجه نمی‌باشد. معیاری بین ۱۰۰٪ تا ۲۰۰٪ نشان‌دهنده حد متوسط بدهیها و بیشتر از ۲۰۰٪ بیانگر میزان بدهی بسیار سنگین است. براساس تخمین سازمان همکاریهای اقتصادی اروپا^۴ کشورهایی با میزان بدهی زیاد عبارتند از لهستان، مجارستان و اخیراً هم باید نام بلغارستان را به آنها افزود. حجم قروض خارجی لهستان را می‌توان با قروض کشورهای آمریکای لاتین مقایسه نمود.

نمودار ۴ - ساختار بازار اقتصادی در سال ۱۹۸۸

نمودار ۵ - نسبت بدهیهای خالص به صادرات

کمیت و چگونگی اصلاحات

۱۹۸۹ کلیه بخش‌های تجاری به ثبت رسیده محقق به انجام فعالیت‌های متصل به صادرات و واردات می‌باشند، تجارت خارجی هم به دلیل ثابت نگهداشتن نرخ تسعیر روبل در قبال سایر ارزهای خارجی عملاً به صورت انحصاری باقی مانده است.

لهستان

لهستان سیاست تغییر از یک بازار انحصار به سوی یک بازار آزاد و بازر را به سرعت تعقیب می‌نماید. در اوایل سال ۱۹۹۰ یک برنامه اصلاحاتی که از طرف صندوق بین‌المللی پول مورد حمایت قرار گرفت انجام و باعث شد که اقتصاد به وضع قابل پیش‌بینی خاصی تبدیل و کاهش یابد. در مقایسه با نیمه اول سال ۱۹۸۹، فروش محصولات صنعتی در حدود ۲۸/۷ درصد کاهش نشان داد. تمام بازارها به سرعت آزاد شد و کنترل بر بسیاری از قیمت‌ها برداشته شد. این عمل باعث شد که نرخ تورم تا ژانویه به ۷۹٪ افزایش پیدا کند که رشد آن تا فوریه به ۲۴٪ دیگر افزایش نشان می‌دهد. در مارس نرخ تورم به ۵٪ کاهش پیدا کرد و حال آنکه ارقام مربوط به ژوئن ۳/۴ درصد را نشان می‌دهد. ارزش نرخ برابری پول در مقابل ارزهای خارجی به شدت کاهش پیدا کرد. انتظار می‌رود که قوانین مربوط به لغو ملی شدن صنایع و تجارت تا تابستان سال ۱۹۹۰ به تصویب برسد و تا پائیز به مرحله اجرا درآید. اموال بخش خصوصی و تعاونی معادل اموال دولتی قرار

وضعیت اقتصادی اخیراً باعث بروز و پیدایش فشارهای زیادی برای اجرای اصلاحات در کشورهای کومکون شده است. اگر چه هدف تعدیل سیستم اقتصاد برنامه‌ریزی شده نبوده بلکه جایگزینی آن با سیستم اقتصادی بازار است، از آن جایی که وضعیت در همه جا یکسان و یکنواخت نیست و مشکلات موجود هر کشور یا کشور دیگر متفاوت است، کوشش‌های اصلاح طلبانه با درجات متفاوتی از موفقیت روبرو شده است. اینرا هم باید در نظر داشت که اصلاحات برای رسیدن به اهداف مد نظر نیاز به زمان دارد، حتی اگر قوانین و مقررات مربوط به این اصلاحات قبلاً تحت بررسی قرار گرفته و به اجرا درآمده باشد.

اتحاد جماهیر شوروی

اصلاحات یک نیاز غیر قابل اجتناب است، اما در این لحظه این حالت و نیاز در حال بررسی و در حالت پنهان قرار دارد. هنوز تصمیم قطعی درباره وضعیت بازار گرفته نشده است. معهداً تغییرات معین و مشخصی مشهود و قابل ملاحظه است. براساس قوانین جدید مالکیت که در ژوئیه به تصویب رسید، اموال بخش خصوصی هم از یک حالت و وضعیت همانند مالکیت دولتی برخوردار گردید. مالکیت خصوصی تولید هم مجاز شناخته شد، اگر چه این مالکیت محدود به تجارت‌های خاص می‌گردد. از آوریل

گرفت و انحصار اقتصاد خارجی برداشته شد و به همین دلیل تجارت خارجی تا حدود بسیار زیادی از آزادی عمل برخوردار گردید.

رومانی

رومانی به آهستگی اقتصاد بازار آزاد را به جامعه معرفی می‌نماید. اگرچه دلایل مشهودی دال بر اصلاحات معین و مشخصی دیده نمی‌شود. اصلاحات آثار بسیار ناچیزی داشته و در واقع به عمق جامعه نفوذ نکرده و در سطوح اولیه آن باقی مانده است (از قبیل کاهش نرخ برابری پول در مقابل ارزهای خارجی و برداشتن گام‌های اصلی و اساسی برای احیاء مالکیت خصوصی در بخش کشاورزی). جهت گیری بیشتر به صورت گرایش به بخش خصوصی مشهود نیست.

چکسلواکی

بسیاری از پروژه‌های اصلاحی اخیراً در مرحله بازنگری و مشورتی قرار دارد. نظریات در دو بخش چرخش و تغییر جهت به سوی اقتصاد بازار و سرعت ارائه آن به بازار متفاوت است. معهذاً نرخ برابری پول در مقابل ارزهای خارجی در اوایل سال ۱۹۹۰ کاهش پیدا کرد. براساس قوانین و مقررات جدید مالکیت خارجی‌ها در سرمایه‌گذاری‌های مشترک و دارا بودن اکثریت سهام به رسمیت شناخته شده و انتقال سود این گونه سرمایه‌گذاری‌ها دارای مجوز قانونی است مشروط بر اینکه به صورت ارزهای خارجی نباشد. علائمی دال بر آزادی تجارت خارجی مشهود است. اگرچه بخش عمده و اعظم آن به وسیله شرکت‌های دولتی و به صورت رقابتی انجام می‌شود. در آغاز سال دوروش و شیوه جدید بانکداری مورد تجربه و بررسی قرار گرفت.

بلغارستان

در بلغارستان آثار و نشانه‌ای از اصلاحات آزمایشی به منظور گرایش به بازار اقتصاد آزاد دیده می‌شود. محدودیت‌های موجود در مورد مالکیت‌های خصوصی تولید و انحصار تجارت خارجی تا حدود زیادی برداشته شده

است. از سال ۱۹۸۹ سرمایه‌گذاری‌های مستقیم خارجی تا میزان ۱۰۰٪ سهام مؤسسات برای خارجیان مجاز شناخته شده است. اصلاحات بانکداری که سیستم بانکداری را به سوی ایجاد یک روش و سیستم دوگانه سوق داده در سال ۱۹۸۷ شکل گرفت.

آلمان شرقی

آلمان شرقی در بین کشورهای اروپای شرقی از وضعیت ویژه و منحصر بفردی برخوردار است زیرا برنامه‌ریزی آن در جهت ورود به یک بازار اقتصاد آزاد توسط آلمان غربی تنظیم شده است. قرارداد بین دو آلمان برای ایجاد وحدت پولی، اقتصادی و اجتماعی از اول ژوئیه سال ۱۹۹۰ به مرحله اجراء درآمد که باعث ایجاد یک بازار اقتصاد آزاد و هماهنگی بین سیستم‌های حقوقی می‌گردد. آلمان شرقی نقش کنترل پولی و مالی را به بوندس‌بانک ۵ آلمان غربی واگذار کرده است و لذا مارک آلمان غربی، تنها پول رایج و قانونی شناخته می‌شود.

مجارستان

تا آنجا که مربوط به اصلاحات در مجارستان می‌شود، لازم است بگوئیم این کشور در نیمه راه بین برنامه‌ریزی و بازار قرار دارد. آخرین اصلاحات ارائه شده مبین جهت گیری و حرکت به سوی یک بازار اقتصاد آزاد است. در آغاز سال ۱۹۹۰ بیشتر از نیمی از قیمت‌ها آزاد شد و در حدود ۲/۳ واردات از آزادی عمل برخوردار بوده است. اخیراً بازار بورس بوداپست مجدداً بازگشائی شده است. گام برداشتن به سوی مالکیت خصوصی از سال ۱۹۸۵ آغاز شده است و از همان تاریخ چندین هزار شرکت تجاری خصوصی تأسیس و بازگشائی شده است. مالکیت اموال در بخش تعاونی و خصوصی برابر و معادل اموال دولتی قرار گرفته است.

اصول کلی بیمه در یک اقتصاد برنامه‌ریزی شده:

بیمه در یک اقتصاد برنامه‌ریزی شده بخشی از فعالیت‌های مالی دولت محسوب می‌شود. شرکت‌های بیمه معمولاً تابع وزارت دارائی می‌باشند. کار و فعالیت

صورت همگون و استاندارد شده و بسیار هم ساده می‌باشد. پراکندگی این بیمه‌نامه‌ها غالباً به وسیله نمایندگان نیمه وقت بیمه‌ای صورت می‌پذیرد. اگرچه تعداد بیمه‌نامه‌های صادره بسیار زیاد است، اما سرمایه‌های بیمه‌ای کاملاً پائین و کم است.

بطور کلی، صنعت بیمه در کشورهای اروپای شرقی دارای امکانات و پتانسیل توسعه بسیار زیادی می‌باشد. یکی از مشکلات بیمه در بین کشورهای عضو کومکون، جایگزینی با شرایط واقعی است. در یک اقتصاد برنامه‌ریزی شده، پرداخت غرامات مالی به بیمه‌گذار حادثه دیده به مفهوم داشتن حقوق واقعی و مشخص به کالا نیست.

تمرکز و نفوذ بیمه

وضعیت صنعت بیمه در کشورهای اروپای شرقی بیانگر و نشان‌دهنده اقتصاد آنهاست و می‌توان با دقت تناسب و مقایسه بین تولید خالص محصول برای هر نفر (نمودار ۳) و هزینه‌های حق بیمه برای هر نفر (نمودار شماره ۶) را نشان داد. اختلاف موجود بین کشورهای مختلف بسیار اساسی است (به جداول شماره ۶ و ۸ ضمیمه مراجعه شود). در سال ۱۹۸۸ در چکسلواکی میزان مصرف سرانه حق بیمه ۲۴۵ دلار بوده است و حال آنکه در لهستان همین رقم ۶/۵ دلار بوده است. میانگین برای کلیه کشورهای اروپای شرقی در حدود ۱۰۰ دلار می‌باشد. نسبت هزینه‌های حق بیمه برای بیمه‌های عمر بین ۱۹٪ (لهستان) و ۵۳٪ (اتحاد جماهیر شوروی) در نوسان است، اگرچه تناسب و حد فاصل بین بیمه‌های اشیاء بسیار زیاد و قابل توجه است. مثلاً در مجارستان بیمه‌های درمانی (بیماری) و بیمه‌های حوادث به عنوان بیمه‌های عمر تلقی می‌شوند. اگر نفوذ بیمه را مورد بررسی قرار دهیم (میزان و حجم حق بیمه در مقایسه با تولید خالص محصول) با نادیده انگاشتن نوسانات نرخ تسعیر ارز و تفاوت‌های موجود در بین کشورهای عضو کومکون، در سال ۱۹۸۸ میانگین حق بیمه به تولید خالص محصول ۲/۷ درصد خواهد شد.

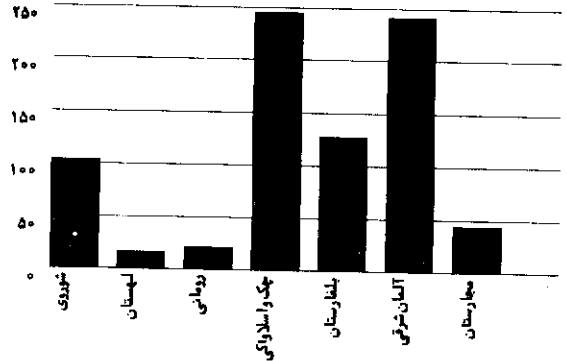
شرکتهای بیمه به دو بخش عمده و اصلی تقسیم می‌شود، یکی بیمه کردن خطرهای داخلی و به پول کشور و دیگری بیمه کردن خطرهایی به ارزهای خارجی که عملیات بیمه اتکائی را هم شامل می‌گردد. این دو بخش کاملاً از یکدیگر مجزا و منفک بوده و در بسیاری از کشورها دوشرکت متفاوت این فعالیت‌ها را انجام می‌دهند. شرکتی که در بخش داخلی به فعالیت مشغول است رقم عمده حق بیمه را بدست می‌آورد و هیچ‌گونه پوشش اتکائی هم در مورد ریسک و خطرهای داخلی وجود ندارد زیرا تمامی این خسارت‌ها نهایتاً به دولت برمی‌گردد. خطرهایی که به ارزهای خارجی بیمه می‌شوند (عمدتاً بیمه‌های باربری، نصب ماشین‌آلات و هواپیمائی) به بازارهای اتکائی بین‌المللی واگذار می‌شوند. در نتیجه بیمه‌گر فعال در صحنه بین‌المللی آشنا به قوانین و مقررات بازارهای بین‌المللی هم هست.

اگرچه شرکت‌های بیمه هیچ‌گونه مالیاتی پرداخت نمی‌کنند، اما ناگزیرند که بخشی از درآمد خود را در اختیار دولت قرار دهند. فعالیت این شرکت‌ها براساس خودکفائی مالی برنامه‌ریزی و تنظیم شده است، یعنی این که درآمد حق بیمه باید برای پرداخت خسارتها مکفی باشد.

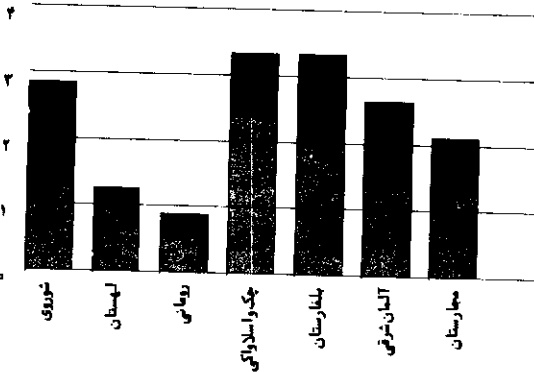
رشته‌های بیمه‌ای معمولاً به شرح زیر تقسیم بندی شده‌اند:

- ۱- بیمه محصولات کشاورزی دولتی.
 - ۲- بیمه صنایع و تجارت دولت.
 - ۳- بیمه بخش خصوصی (شامل بیمه اموال و اشخاص).
- تنوع و گونه‌گونی تولیدات بیمه‌ای به زحمت قابل مقایسه با شیوه و الگوهای کشورهای غربی است، اگرچه بسیاری از رشته‌های بیمه‌ای هم وجود ندارد. یکی از این نمونه‌ها، نبود بیمه شخص ثالث در اتحاد جماهیر شوروی است. انتظار می‌رود که این رشته بیمه‌ای به زودی به بازار عرضه گردد. در بسیاری از کشورهای عضو کومکون تا این اواخر، بیمه کردن اموال دولتی دارای منع قانونی بوده است، حتی برای کارهای تجاری و صنعتی دولتی هم این پوشش بیمه‌ای صورت نمی‌پذیرفته و این بدان مفهوم است که بیمه‌های صنعتی در این دسته از کشورها توسعه یافته به حساب نمی‌آید. این ممنوعیت فعلاً در اغلب کشورها ملغی شده است. تولیدات بیمه‌ای در این کشورها معمولاً به

نمودار ۶ - تراکم بیمه در کشورهای اروپای شرقی در سال ۱۹۸۸

نمودار ۷ - نفوذ بیمه در اروپای شرقی در سال ۱۹۸۸

ساختار بازار بیمه در کشورهای عضو کومکون

توضیحات زیر در رابطه با ساختار بازار بیمه در کشورهای عضو «کومکون» به وسیله جدول شماره ۹ ضمیمه تکمیل شده است.

اتحاد جماهیر شوروی

بازار بیمه داخلی تحت تسلط کامل شرکت بیمه گسترخ قرار دارد. طرح هائی در دست تهیه است تا مرکزیت گسترخ را ملغی کرده و شعبات شرکت بیمه گسترخ را در جمهوریهای مختلف تبدیل به شرکت های مستقل سهامی نموده که به طور گروهی تحت هدایت و نظارت مسکو قرار بگیرند. ظهور و شکل گیری شرکت های بیمه محلی و منطقه ای باعث درهم ریختن اساس انحصار بازار داخلی شده است. پوشش اتکائی و ارتباط با خارج از کشور را شرکت بیمه اینگسترخ که حق بیمه اش در حدود ۲۳۴ میلیون روبل (یا ۳۸۸ میلیون دلار است) برعهده دارد. با ۱۸ میلیارد روبل (۲۹ میلیارد دلار) درآمد حق بیمه این اجازه داده شده است که اقدام به صدور بیمه نامه برای کارهای بین المللی هم بنماید. هیچ گونه قوانین نظارتی در اتحاد جماهیر شوروی وجود ندارد، اما اخیراً قانونی به همین منظور تدوین شده است. اصولاً بیمه گران خارجی راهی به بازار بیمه اتحاد جماهیر شوروی ندارند.

لهستان

عملیات بیمه گری داخلی به وسیله شرکت «پزو»^۶ انجام می شود و حال آنکه عملیات بیمه خارجی از طریق «وارتا»^۷ که یک شرکت سهامی است و اکثریت سهام آن هم در اختیار وزارت دارایی است صورت می پذیرد. اگرچه انحصار عملیات بیمه داخلی که قبلاً در اختیار «پزو» بود توسط قانون مصوب سال ۱۹۸۴ برداشته شد، زمان بسیار زیادی لازم است تا شرکت های بیمه جدید تأسیس و فعال شوند. شرکت بیمه «وستا»^۸ اولین شرکت بیمه غیر دولتی در اروپای شرقی بود که در سال ۱۹۸۸ تأسیس گردید، تأخیر در تأسیس شرکت های بیمه شاید بدین دلیل بوده که شرکت بیمه «پزو» کماکان قانون واگذاری اجباری سایر شرکت ها را بخود حفظ کرده و هیچ گونه روش معین و مشخصی هم طرح و برنامه ریزی نشده و دولت هم براساس قانون می بایست ۵۱٪ سهام شرکت ها را برای خود حفظ نماید. حداقل شرایط در تجدیدنظر قانون سال ۱۹۸۹ لغو گردید. از آن تاریخ شرکت های بیمه جدید تأسیس شدند. گام دیگری که در جهت لغو انحصار برداشته شده الغاء قانون جداسازی عملیات بیمه ای بین دو شرکت «پزو» و «وارتا» می باشد که در عین حال با برنامه ریزی معین و مشخص شرکت بیمه «پزو» به چندین شرکت بیمه تقسیم گردید. در اصول معنی برای فعالیت بیمه گران خارجی در بازار لهستان

وجود ندارد اما باید بدین نکته معترف بود که شرایط و قوانین مدون خاصی هم برای نحوه فعالیت آنها در این بازار موجود نیست.

رومانی

صنعت بیمه رومانی تابع این تقسیم بندی های متعارف نیست، بلکه آنها بیمه گران خود را به بیمه گران محلی و بین المللی تقسیم بندی کرده اند. شرکت بیمه دولتی «آداس»^۹ کلیه خطرهای داخلی و بین المللی را می پذیرد. آنچه که درباره صنعت بیمه رومانی و تعهدات احتمالی آن تاکنون بدست آمده این است که پیش نویس قانونی در دست تهیه است که مفاد آن براساس قانون قبل از جنگ است. بیمه اجباری محصولات کشاورزی لغو شده و سرمایه گذاری خارجی ها در صنعت بیمه مجاز شناخته شده است.

چکسلواکی

مناطق کار و فعالیت دو شرکت بیمه «سی اس پی»^{۱۰} و «اس اس پی»^{۱۱} براساس منطقه بندی جغرافیائی تقسیم بندی شده است، زیرا شرکت «اس اس پی» به طور انحصاری در منطقه و بازار «اسلاو» فعالیت می کند و حال آن که «سی اس پی» در منطقه و بازار «چک» فعال است شرکت بیمه «سی اس پی» مسئول فعالیت های برون مرزی و عملیات اتکائی بوده و حدود ۷۰٪ تولید حق بیمه چکسلواکی را تأمین می نماید و حال آنکه «سی اس پی» ۳۰٪ باقی مانده حق بیمه را تولید می نماید. اصلاحات در صنعت بیمه اخیراً مورد بحث و گفتگو قرار گرفته. قانون جدید بیمه که بر اساس آن کار نظارت بر صنعت بیمه به روش و شیوه آلمان غربی و سوئیس انجام خواهد شد به علاوه تبدیل دو شرکت بیمه دولتی به شرکت های بیمه خصوصی از اول ژانویه سال ۱۹۹۱ به مرحله اجراء درخواهد آمد. اگرچه در اصول بیمه گران خارجی می توانند در سرمایه گذاریها در صنعت بیمه مشارکت داشته باشند، اما فرض بر این است که اجازه این گونه فعالیت ها هنوز صادر نشده است.

بلغارستان

بیمه های ملی بلغارستان توسط شرکت بیمه «دی زد آی»^{۱۲} انجام می شود. عملیات بیمه خارجی و بیمه اتکائی توسط شرکت «بولستراد»^{۱۳} که در سال ۱۹۶۱ تأسیس شده صورت می پذیرد که وزارت امور دارائی و شرکت بیمه «دی زد آی» در آن سهم هستند. بیمه گران خارجی به بازار بیمه بلغارستان راه ندارند، ولی مشارکت و سرمایه گذاری خارجیها در بخش های غیربیمه ای باعث این می شود که بتوان بخشی از این گونه خطرها را در خارج از کشور بیمه نمود. اطلاعات بسیار محدودی از تغییرات بعدی و آینده در صنعت بیمه بلغارستان در دست است.

آلمان شرقی

دو شرکت بیمه ای که در بازار بیمه آلمان شرقی به فعالیت اشتغال دارند عبارتند از «دواگ»^{۱۴} که این شرکت مسئول پذیرش و قبول خطر مربوط به کارهای داخلی آلمان شرقی است و دیگری شرکت بیمه اتکائی خارجی بنام «دارگا»^{۱۵} است که این شرکت اخیراً در بازار آلمان شرقی به فعالیت داخلی هم پرداخته و در زمینه بیمه های صنعتی به صدور بیمه نامه و پذیرش خطر اقدام می نماید. با توجه به قرارداد بین دو کشور (آلمان غربی - آلمان شرقی)، شرکتهای بیمه آلمان شرقی قوانین نظارتی آلمان غربی را براساس قوانین مصوب اول جولای ۱۹۹۰ پذیرفته اند، اگرچه شرایط حاکم بر قوانین و قراردادهای بیمه ای آلمان شرقی همچنان به اعتبار و حاکمیت خود باقی مانده است. براساس مقاله نامه و قرارداد بین دو کشور، شرکت های بیمه آلمان غربی به عنوان شرکت های بیمه داخلی شناخته شده اند. این شرکت ها اقدام به خرید سهام شرکتهای آلمان شرقی نموده اند و هم اکنون آلیانس^{۱۶} ۵۱٪ سهام شرکت «دواگ» را در اختیار دارد. تصمیمی در مورد قبول بیمه گران خارجی برای فعالیت در بازار بیمه آلمان شرقی هنوز اخذ نگردیده است.

مجارستان

اصلاحات در بازار و صنعت بیمه مجارستان برای اولین بار در سال ۱۹۶۸ در زمانی که قانون ممنوعیت بیمه کردن اموال دولتی لغو گردید آغاز شد. در اواخر دهه ۱۹۷۰ بیمه اتکائی بیمه‌های حمل و نقل زمینی هم جایز شمرده شد. انحصار عملیات بیمه در سال ۱۹۸۶، یعنی زمانی که بخشی از شرکت «آلامی بیزنوسیتو»^{۱۷} که تنها شرکت بیمه آن زمان محسوب می‌شد برداشته شد و شرکت بیمه جدیدی بنام «هانگریا»^{۱۸} تأسیس گردید، لغو شد. در سال ۱۹۸۹ شرکت بیمه آلیانس آلمان غربی ۴۹٪ سهام شرکت بیمه «هانگریا» را خریداری کرد. بخش‌های کاری دو بیمه‌گر مجارستانی از طریق رشته‌های بیمه‌ای مورد فعالیت از یکدیگر جدا گردیده، اما آنها در کلیه رشته‌های بیمه‌ای با یکدیگر رقابت می‌نمایند. این دو شرکت مجموعاً در سال ۱۹۸۸ در حدود ۹۵٪ پرتفوی بازار را در اختیار داشتند. اگرچه تعداد شرکت‌های بیمه با توجه به سرمایه‌گذاری و مشارکت خارجی‌ها در حال افزایش است. در مورد شرکت‌هایی که با مشارکت خارجیها تأسیس شده است قانوناً جز در موارد استثنائی حداقل سهام مجارستانی‌ها باید ۵۱٪ کل سهام باشد.

تحول از بازار برنامه ریزی شده به بازار آزاد و نقش

صنعت بیمه

مشکلات مربوط به دوره تحول و انتقال

در تحول از یک بازار برنامه ریزی شده به یک بازار آزاد لزوماً تبدیل در ساختار هزینه‌ها هم پیش خواهد آمد. در اولین مرحله، فعالیت‌های اقتصادی کاهش خواهد یافت مگر اینکه شیوه‌ها و اقدامات متناسبی در سیاست اقتصادی مدنظر قرار گیرد، زیرا همیشه این خطر وجود دارد که نسبت تورم افزایش پیدا کند و تورم تحت فشار با برداشتن سیاست کنترل قیمت‌ها ناگهان رها شود. با تغییر در ساختار قیمت‌ها، یعنی برداشتن سوبسید دولت و تعدیل نرخ تسعیر، عدم سوددهی و در واقع زیان‌آوری عملیات مشهود می‌گردد و در این حالت دو راه وجود دارد، یکی تغییر اساسی ساختار عملیات و یا متوقف شدن کار و فعالیت شرکت. هر دو روش و شیوه به مفهوم فقدان و از دست دادن

کار و حرفه برای گروهی محسوب می‌شود. مشکل قروض با تغییر شیوه و الگوی کشورهای عضو کومکون از یک بازار برنامه ریزی شده به بازاری که قیمت‌ها تابع عرضه و تقاضا بوده و تصفیه حساب و بدهیها براساس ارزشهای متغیر فزونی خواهد گرفت. ساختار غیرمناسب اقتصادی از یک طرف و ارزش سهامی که با واقعیت‌ها منطبق نیست اثرات منفی بسیار زیادی بر این توسعه و گسترش دارد. بازسازی و تجدید حیات ارزش سهام نیاز به سرمایه‌گذاری‌های داخلی و خارجی فراوانی دارد. هدف از رجعت و بکارگیری پس‌اندازهای محلی از میل و خواسته افراد به مصرف سنجیده می‌شود در حالیکه رجعت و استفاده از پس‌اندازهای خارجی بستگی به عوامل متعددی از جمله میزان قروض و بدهیها دارد. این دو عامل بازدارنده را هم می‌توان از طریق ایجاد میل و اشتیاق به پس‌انداز در مردم ایجاد نمود و یا سرمایه‌گذاری مشترک خارجی‌ها با بازار داخلی را پذیرفت و یا این که سرمایه‌گذاری مستقیم را پذیرا شد. با در نظر گرفتن و بررسی موارد ذکر شده بالا، وضعیت اقتصادی نیاز به زمان دارد تا به همان حالتی برسد که قبل از این فروپاشی همه گیر داشته است.

نقش بیمه

سه وظیفه عمده و اساسی بیمه در این دوره انتقالی از یک بازار برنامه ریزی شده به یک بازار اقتصاد آزاد عبارتند از:

الف - عامل خطر

ب - نقش واسطه‌گری اقتصاد

ج - عامل اطلاعاتی

- جریان بازسازی تابع عواملی از قبیل عدم اطمینان و خطرات و ریسک‌های موجود است. صنعت بیمه می‌تواند گام مؤثری در برداشتن این موانع با پذیرا شدن خطررها و ریسک‌ها بردارد. بازگشت به بخش خصوصی و برداشتن عدم تمرکز در رابطه با بازسازی به مفهوم این است که دولت از نقش غائی و نهائی خود به عنوان تنها عامل برای جبران خطرهای پذیرفته شده کنار رفته است. داشتن قدرت مطلقه در اموال دولتی به واگذاری این مسئولیت‌ها منتهی شده است. با تحول و دگرگونی در مالکیت، خطر هم به

افراد بخش خصوصی واگذار شده است، افرادی که با قبول این مسئولیت جدید قادرند بار آن را بردوش شرکت‌های بیمه بگذارند و در واقع خطری را به بیمه‌گران انتقال دهند. بیمه در خنثی کردن آثار بازدارنده این تغییر مسیر خطرها نقش عمده و مهمی دارد و لذا از این طریق فضای قابل تنفس بیمه‌گذاران از وسعت چشم‌گیری برخوردار شده است.

بیمه نقش و وظیفه خود را به عنوان یک عامل سرمایه‌ای در بازار ایفا می‌کند. یعنی پس اندازهای مردم را از طریق پذیرش و قبول حق بیمه از بیمه‌گذاران و سرمایه‌گذاری ذخایر فنی به سرمایه تبدیل می‌نماید. نقش واسطه و میانجی صنعت بیمه در این زمینه دارای دو مزیت خاص و ویژه می‌باشد. اول آنکه، وجوه مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های متفاوت در داخل کشور تولید و فراهم آمده است و در نتیجه هیچ‌گونه اثری برمانده پرداخت‌ها ندارد که این مسئله برای بسیاری از کشورهای اروپای شرقی که قروض و بدهیهای سنگینی دارند از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. دوم تشکیل و فرم‌گیری سرمایه‌های شرکت‌های بیمه است. برخلاف بانک‌ها، این مسئله نه تنها بستگی به میل و رغبت باطنی به پس انداز دارد، بلکه به نظر و بینش تک‌تک افراد نسبت به ریسک و خطر هم دارد. این عامل در اقتصادهایی که نیاز به جلب حمایت مصرف‌کنندگان دارد و نسبت پس اندازهای آنان بسیار پائین است اهمیت زیادی دارد. اگر چه میزان سرمایه‌های تشکیل شده بوسیله صنعت بیمه هنوز معین و مشخص نشده و علت آنهم درجه تغییر مسیر خطر است. — وظیفه دیگر صنعت بیمه انتقال اطلاعات در مورد خطرهای ریسک‌های بالقوه موجود و احتمال وقوع آنها به انبوه بیمه‌گذاران است. از این طریق صنعت بیمه به پیشگیری از خطرهای کمک‌های مؤثری می‌نماید، زیرا باعث افزایش استانداردهای ایمنی و افزایش و بهبود کیفیت تولیدات می‌گردد.

ویژگیهای مورد نیاز صنعت بیمه مبتنی بر بازار

بنابراین صنعت بیمه می‌تواند سه وظیفه‌ای را که در پیش گفته شد براساس یک اقتصاد مبتنی بر بازار اعمال

نماید، اما شرایط خاصی هم باید مدنظر قرار گیرد. باید به دقت و با صراحت معین و مشخص شود که بیمه‌های خارجی به چه صورت (بصورت افتتاح شعبه — سرمایه‌گذاری مشترک با بیمه‌گران داخلی) می‌توانند در بازار بیمه ملی هر کشوری فعالیت نمایند و آیا انتقال سود و منافع آنها به خارج از کشور میسر است یا خیر؟ پذیرش شرکت‌های بیمه خارجی و سرمایه‌گذاران از اهمیت بسیار زیاد و ویژه‌ای برخوردار است. آنها با ورود خود این اطمینان را به ارمغان خواهند آورد تا صنعت بیمه سریعتر راه توسعه و گسترش را به پیماید و خدمات و رشته‌های جدیدی از بیمه را هم به بازار عرضه نماید. آنها قادرند که فشار بیشتری را به انحصار موجود وارد آورده و از این طریق لغو انحصار و لغو مالکیت دولت را سرعت بخشند. آنها انتقال دانش فنی را از طریق معرفی الگوهای جدید محاسبه ریسک و خطر و شیوه‌های بازاریابی تسریع می‌نمایند. بعلاوه دسترسی آنها به منابع ارز خارجی که در این حرف اهمیت ویژه‌ای دارد بیشتر است و اهمیت آن در زمانی معلوم می‌شود که باید ارزش جایگزینی کالائی که باید از خارج خریداری گردد پرداخت شود.

— شرط بعدی پذیرفتن بیمه‌گران اتکائی خارجی است. در مسیر بازسازی و بازنگری پرتفوی خطر هر یک از بیمه‌گران و تمامی صنعت بیمه را می‌توان از توزیع خطر مورد نیاز دانش بیمه‌گری منحرف ساخت. پرتفوی بیمه‌ای را می‌توان از طریق واگذاری خطرهای بیمه‌گران اتکائی فعال بین المللی بسیار متنوع نمود، که این عمل می‌تواند در تبادل اطلاعات مورد نیاز در رابطه با خطرهای اصلی با در نظر گرفتن دانش بیمه‌نویسی تسریعی بعمل آورد.

— یک بازار سرمایه‌ای که به خوبی به وظایف خود عمل می‌کند برای بیمه باید وجود داشته باشد تا کاملاً بتواند وظیفه خود را در رابطه با واسطه‌های سرمایه‌گذاری به انجام رساند. در چنین حالتی است که می‌توان امیدوار بود که سرمایه‌های نادر و کمیاب سرمایه‌گذاری شده‌اند. چنین بازاری دارای این مزیت هم هست که در آن می‌توان به خطر و ریسک‌های سرمایه‌گذاری تنوع و گوناگونی بخشید و در صورت بروز خسارات سهام و اوراق بهادار را سریع تر به وجه نقد تبدیل کرد.

پیش شرط دیگری هم وجود دارد و آن تضمین حقوق مالکیت است. و این به مفهوم نگرش یکسان به اموال بخش خصوصی و دولتی است.

و بالاخره باید قانون نظارتی دقیق و همه جانبه ای تدوین گردد تا ضمن حفظ و حراست از ثبات سیستم بیمه ای کشور، از مصرف کنندگان هم حمایت به عمل آورد. باید قوانینی در رابطه با حداقل نیاز سرمایه ای برای تأسیس شرکت های بیمه و هم چنین نگهداری ذخایر وضع گردد. خطرهای و ریسک های اقتصادی بازار و رشکستگی شرکت های بیمه را محتمل می کند و باید که قوانین و مقررات و شرایط استاندارد حقوقی در رابطه با نحوه و رشکستگی

شرکت های بیمه وضع گردند تا سرعت عمل در کار تصفیه این گونه واحدهای تجاری تضمین شود.

پاورقی

- 1- Gross domestic product
- 2- Net Material product
- 3- Suppressd inflation
- 4- OECD
- 5- Bundesbank
- 6- PZU
- 7- Warta
- 8- WESTA
- 9- ADAS
- 10- CSP
- 11- SSP
- 12- DZI
- 13- Bolstrad
- 14- Deutsche Versicherungs (D'VAG)
- 15- DARGA
- 17- Allami Biztosito
- 16- Allianz
- 18- Hungaria

جدول شماره ۱ - مساحت - جمعیت، تولید ناخالص داخل و نرخ تعمیر ارز

نرخ تعمیر ارز برای هر دلار آمریکا	تولید ناخالص داخلی ارقام به میلیارد دلار		جمعیت به میلیون ۱۹۸۸		مساحت به هزار کیلومتر مربع				
	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷			
۰/۶۰	۰/۵۹	۳۶۶۶	۳۵۹۰	۱۰۵۱/۰	۱۰۲۲/۰	۲۸۶/۷	۲۸۴/۵	۲۲۴۰۲/۲	اتحاد جماهیر شوروی
۵۰۲/۵۵	۳۱۵/۵۴	۱۵۵۸	۱۲۲۶	۵۹/۰	۵۳/۷	۳۷/۹	۳۷/۷	۳۱۲/۷	لهستان
۱۴/۲۷	۱۳/۲۴	۳۰۷۲	۲۹۰۳	۷۰/۸	۶۶/۶	۲۳/۱	۲۲/۹	۲۳۷/۵	رومانی
۵/۲۵	۵/۲۵	۹۱۶۱	۸۷۰۹	۱۴۳/۱	۱۳۵/۶	۱۵/۶	۱۵/۶	۱۲۷/۹	چکسلواکی
۰/۸۲	۰/۸۲	۵۱۱۷	۴۸۲۲	۴۶/۰	۴۳/۳	۹/۰	۹/۰	۱۱۰/۹	بلغارستان
۱/۷۷	۱/۶۴	۶۸۴۳	۶۶۳۹	۱۱۳/۸	۱۱۰/۶	۱۶/۶	۱۶/۷	۱۰۸/۳	آلمان شرقی
۵۲/۵۴	۴۶/۳۹	۲۵۳۸	۲۴۸۴	۲۶/۹	۲۶/۴	۱۰/۶	۱۰/۶	۹۲/۰	مجارستان
—	—	۴۰۷۶	۳۸۷۹	۴۵۹/۶	۴۳۶/۲	۱۱۲/۸	۱۱۲/۵	۹۹۰/۳	اروپای شرقی
—	—	۴۰۷۶	۳۸۷۹	۴۵۹/۶	۴۳۶/۲	۱۱۲/۸	۱۱۲/۵	۹۹۰/۳	سنگاپور
—	—	۲۷۸۲	۳۶۷۳	۱۵۱۰/۶	۱۴۵۸/۲	۳۹۹/۵	۳۹۷/۰	۲۳۳۹۲/۵	رومانی
—	—	۴۰۰۶	۳۵۴۹	۴۱/۷	۳۶/۷	۱۰/۴	۱۰/۴	۹۲/۴	بریتانیا
—	—	۵۲۴۴	۴۶۲۴	۵۲/۵	۴۶/۲	۱۰/۰	۱۰/۰	۱۳۲/۰	یونان
—	—	۱۴۶۸۲	۱۳۲۸۹	۴۷۴۲/۵	۴۲۹۵/۸	۲۲۴/۴	۲۲۳/۲	۲۲۶۰/۷	اروپای غربی
—	—	۱۹۶۷۸	۱۸۳۰۹	۴۸۴۷/۳	۴۴۶۳/۲	۲۴۶/۲	۲۴۳/۸	۹۳۷۲/۷	ایالات متحده آمریکا

جدول شماره ۲ - بررسی اجمالی تخمین های متفاوت تولید ناخالص داخلی (GDP) سرتا سر در سال ۱۹۸۸ به دلار آمریکا

کشور	آمار ملی	راههای آمار اقتصادی ۱۹۸۹	گزارش برنامه های اقتصادی نوامبر ۱۹۸۹	اطلاعات عمومی ژانویه ۱۹۸۹	منتشره دفتر ژانویه ۱۹۹۰	بانک جهانی گزارش اقتصادی ۱۹۸۹	گزارش اقتصادی CSFB بازسازی مجدد اروپا
اتحاد جماهیر شوروی	—	—	—	—	—	—	۱۵۰۰
لهستان	۹۷۷	۷۲۷۰	۵۴۵۳	۱۸۱۸	—	—	۲۵۰۰
رومانی	۷۲۲	۵۴۹۰	۴۱۱۷	۳۰۷۲	—	—	۱۰۰۰
چکسلواکی	۴۰۱۱	۱۰۱۴۰	۷۶۰۳	۷۵۹۱	۶۵۰۰	—	۳۵۰۰
بلغارستان	—	۷۵۱۰	۵۶۳۳	۴۲۴۴	—	—	۱۵۰۰
آلمان شرقی	۴۰۱۲	۱۲۴۸۰	۹۳۶۱	۱۲۶۰۸	۸۵۰۰	—	۴۰۰۰
مجارستان	۴۳۵۱	۸۶۶۰	۶۴۹۱	۲۶۲۱	۳۰۰۰	—	۳۰۰۰

جدول شماره ۳ - تولید خالص محصول (NMP) و قیمت خرده‌فروشی

نام کشور	تولید خالص محصول به ارزش کشور - ارقام به میلیارد		ارقام به میلیارد دلار آمریکا		محصول سرانه به دلار		تغییرات ایجاد شده به نسبت سالهای قبل به %			قیمت خرده‌فروشی تغییرات به نسبت سالهای قبل به %		
	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۹	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۹
	اتحاد جماهیر شوروی	۵۵۹/۶	۶۳۰/۸	۱۰۱۷/۰	۱۰۴۵/۹	۳۵۷۵	۳۶۴۸	۱/۶	۴/۴	۲/۴	۱/۰	۳/۰
لهستان	۱۴۰۱۳/۲	۲۴۰۹۹۴/۶	۴۴/۴	۴۹/۷	۱۳۱۸۰	۱۳۳۱۳	۱/۹	۴/۵	۰/۰	۲۵/۰	۶۱/۰	۲۴۴/۰
رومانی	۷۹۹/۲	۸۳۲/۳	۵۸/۲	۵۷/۲	۲۵۳۷	۲۶۸۲	۴/۸	۳/۲	n.a	n.a	n.a	* n.a
چکسلواکی	۵۸۷/۱	۶۰۱/۸	۱۱۱/۸	۱۱۴/۶	۲۱۸۰	۲۳۳۷	۲/۴	۲/۸	۱/۷	۰/۱	۰/۱	۱/۴
بلغارستان	۲۸/۴	۳۰/۱	۳۴/۰	۳۶/۲	۳۰۲۷	۳۰۲۷	۵/۱	۲/۴	-۰/۴	۰/۱	۱/۲	۶/۲
آلمان شرقی	۲۶۱/۲	۲۶۸/۴	۱۵۹/۹	۱۵۱/۶	۹۵۹۸	۹۱۱۶	۳/۶	۲/۸	۱/۹	۰/۱	۱/۲	۶/۲
مجارستان	۹۹۹/۶	۱۰۱۵۹/۶	۲۱/۵	۲۲/۱	۲۰۲۳	۲۰۸۲	۴/۱	۰/۳	-۱-۲	۸/۶	۱۵/۷	۱۷/۰
اروپای شرقی	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
منهای شوروی	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
اروپای شرقی	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
بانضمام شوروی	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

* آمار در دسترس نبود

جدول شماره ۴ - ساختار بازار صادرات در سال ۱۹۸۸ (میلیارد دلار)

نام کشور	کل صادرات		به کشورهای اروپای شرقی		به کشورهای صنعتی		به سایر کشورها	
	درصد	مبلغ	درصد	مبلغ	درصد	مبلغ	درصد	مبلغ
اتحاد جماهیر شوروی	۱۱۰/۵	۵۴/۰	۴۸/۹	۲۷/۲	۲۴/۷	۲۹/۳	۲۶/۵	۲۹/۳
لهستان	۱۴/۰	۵/۷	۴۰/۷	۶/۶	۴۶/۹	۱/۷	۱۲/۴	۱/۷
رومانی	۱۲/۶	۵/۲	۴۰/۹	۴/۵	۳۵/۴	۳/۰	۲۳/۸	۳/۰
چکسلواکی	۱۴/۸	۸/۵	۵۷/۰	۴/۶	۳۰/۹	۱/۸	۱۲/۱	۱/۸
بلغارستان	۱۷/۳	۱۳/۹	۸۰/۵	۱/۳	۷/۲	۲/۱	۱۲/۳	۲/۱
آلمان شرقی	۱۶/۶	۷/۴	۴۴/۸	۷/۶	۴۵/۴	۱/۶	۹/۸	۱/۶
مجارستان	۱۰/۰	۴/۵	۴۴/۶	۴/۳	۴۳/۰	۱/۲	۱۲/۴	۱/۲
اروپای شرقی	—	—	—	—	—	—	—	—
منهای شوروی	۸۵/۳	۴۵/۲	۵۲/۹	۲۸/۹	۳۳/۶	۱۱/۴	۱۳/۵	۱۱/۴
اروپای شرقی	—	—	—	—	—	—	—	—
بانضمام شوروی	۱۹۵/۸	۹۹/۲	۵۰/۶	۵۶/۱	۲۸/۶	۴۰/۷	۲۰/۸	۴۰/۷

جدول شماره ۵ - نسبت قروض خالص به صادرات %

نام کشور	۱۹۸۱	۱۹۸۲	۱۹۸۳	۱۹۸۴	۱۹۸۵	۱۹۸۶	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۹
اتحاد جماهیر شوروی	۶۵	۵۵	۴۰	۳۶	۵۸	۷۹	۸۲	۹۰	۱۱۳
لهستان	۵۰۲	۴۶۶	۴۸۳	۴۵۹	۵۴۶	۵۷۰	۵۵۶	۵۰۴	۵۳۲
رومانی	۱۳۵	۱۵۲	۱۲۴	۹۵	۱۰۰	۹۸	۷۶	۳۲	-۱
چکسلواکی	۸۲	۸۰	۶۴	۵۲	۶۱	۶۶	۷۸	۷۸	۹۵
بلغارستان	۶۷	۵۹	۴۴	۲۲	۵۰	۱۴۳	۱۷۵	۱۹۶	۲۶۳
آلمان شرقی (۱)	۱۹۸	۱۴۱	۱۰۳	۷۸	۸۹	۸۹	۱۰۷	۱۰۶	۱۱۸
مجارستان	۱۶۰	۱۴۸	۱۴۳	۱۴۷	۲۱۱	۳۱۲	۳۲۴	۲۹۰	۳۳۶
اروپای شرقی	—	—	—	—	—	—	—	—	—
منهای شوروی	۱۹۵	۱۸۳	۱۶۶	۱۴۶	۱۷۴	۲۰۵	۲۱۸	۲۰۲	۲۱۱
اروپای شرقی	—	—	—	—	—	—	—	—	—
بانضمام شوروی	۱۳۵	۱۳۰	۱۰۴	۹۴	۱۲۳	۱۵۲	۱۵۸	۱۵۳	۱۶۹

(۱) شامل عملیات تجاری با آلمان غربی هم می‌شود.

جدول شماره ۶ - حجم کل حق بیمه در سهامی رسته‌ها

نام کشور	کل حق بیمه به میلیون واحد پول هر کشور		به میلیون دلار آمریکا		سهام جهانی به %		حق بیمه برای هر نفر به دلار آمریکا		سهام حق بیمه از تولید ناخالص داخلی (GDP) به %		سهام حق بیمه از تولید ناخالص داخلی (NDP) به درصد	
	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷
اتحاد جماهیر شوروی	۱۷,۲۳۷	۱۷,۲۳۷	۲۹,۳۰۴	۲۹,۳۰۴	۲/۵۵	۲/۷۲	۱۰۲/۵	۱۰۲/۷	۲/۵۵	۲/۷۲	۲/۸۵	۲/۸۷
لیتوان (۱)	۲۱۲,۹۰۰	۲۱۲,۹۰۰	۶۲۲	۶۲۲	۰/۰۵	۰/۰۷	۱۶/۵	۱۸/۶	۰/۵۸	۰/۷۶	۱/۵۸	۱/۵۸
رومانی	۶,۴۰۲	۶,۴۰۲	۵۰۱	۴۴۰	۰/۰۴	۰/۰۴	۲۱/۷	۱۹/۲	۰/۷۱	۰/۶۶	۰/۸۸	۰/۸۸
چکسلواکی	۱۹,۵۴۶	۱۹,۵۴۶	۳,۸۲۷	۳,۷۲۳	۰/۲۳	۰/۲۵	۲۲۹/۰	۲۳۹/۱	۲/۶۷	۲/۶۷	۲/۲۴	۲/۲۴
بلغارستان	۹۳۸	۹۳۸	۱,۱۲۵	*	۰/۱۱	*	۱۲۶/۲	*	۲/۶۷	*	۲/۲۰	*
آلمان شرقی	۶,۶۴۷	۶,۶۴۷	۲,۳۱۰	۲,۳۱۰	۰/۳۸	۰/۳۸	۲۳۹/۲	۲۳۹/۲	۳/۶۶	۳/۶۶	۲/۶۵	۲/۶۵
مجارستان	۲۱,۹۵۱	۲۱,۹۵۱	۴۶۵	۴۶۵	۰/۰۴	۰/۰۴	۴۴/۹	۴۴/۵	۱/۷۹	۱/۷۹	۲/۱۰	۲/۱۰
آروپای شرقی	---	---	۹,۳۲۶ (۲)	۱۰,۵۲۷	۰/۹۱	۰/۹۱	۹۰/۸ (۲)	۹۲/۶	۳/۶۱	۳/۶۱	۲/۲۹ (۲)	۲/۲۹ (۲)
سپای شوروی	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
آروپای شرقی	---	---	۳۹,۲۳۰ (۲)	۳۹,۲۳۰ (۲)	۳/۷۲	۳/۷۲	۱۰۰/۵ (۲)	۱۰۰/۱	۲/۷۲	۲/۷۲	۲/۷۲ (۲)	۲/۷۲ (۲)
با انضمام شوروی	۱۳۶,۹۰۷	۱۳۶,۹۰۷	۱,۱۹۲	۱,۱۹۲	۰/۱۰	۰/۱۰	۱۱۴/۵	۱۰۱/۷	۲/۶۹	۲/۶۹	---	---
پرتغال	۷۹,۲۸۵	۷۹,۲۸۵	۶۲۴	۶۳۰	۰/۰۶	۰/۰۶	۶۲/۳	۶۲/۱	۱/۲۴	۱/۲۴	---	---
یونان	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
آروپای غربی	---	---	۲۶۶,۶۷۲	۲۵۸,۶۱۲	۲۴/۱۷	۲۴/۱۷	۸۰۰/۰	۸۰۰/۰	۶/۰۲	۶/۰۲	---	---
ایالات متحده آمریکا	---	---	۳۲۱,۳۹۹	۳۰۶,۵۵۲	۳۸/۰۰	۳۸/۰۰	۱,۷۵۱/۳	۱,۶۶۸/۲	۹/۰۷	۸/۱۰	---	---

جدول شماره ۷ - حق بیمه در رشته‌های بیمه اموال

نام کشور	حجم حق بیمه به پول رایج هر کشور (ارقام به میلیون)		حق بیمه به دلار آمریکا (ارقام به میلیون)		سهام از کل برابری تولیدی به %		سهام از کل بازار جهانی به %		حق بیمه سرانه (به دلار آمریکا)		سهام حق بیمه در تولید ناخالص داخلی به %		سهام حق بیمه از تولید ناخالص معمول به %	
	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷
اتحاد جماهیر شوروی	۸,۵۷۹	۸,۵۷۹	۱۴,۶۹۳	۱۴,۶۹۳	۲۶/۱	۲۶/۱	۲/۵۲	۲/۶۱	۴۹/۱	۴۸/۱	۱/۲۴	۱/۲۴	۱/۲۴	۱/۲۴
لیتوان (۱)	۱۷۶,۲۲۲	۱۷۶,۲۲۲	۵۰۸	۵۵۹	۸۱/۵	۷۹/۵	۰/۰۹	۰/۱۱	۱۳/۵	۱۲/۸	۰/۸۶	۰/۸۶	۱/۰۲	۱/۰۲
رومانی	۳,۵۵۱	۳,۵۵۱	۲۲۵	۲۷۳	۶۲/۹	۶۲/۵	۰/۰۵	۰/۰۵	۱۲/۱	۱۱/۹	۰/۲۶	۰/۲۶	۰/۵۷	۰/۵۷
چکسلواکی	۱۴,۱۹۷	۱۴,۱۹۷	۳,۷۲۳	۳,۷۲۳	۷۲/۶	۷۲/۶	۰/۵۲	۰/۵۲	۱۷۶/۸	۱۷۳/۷	۱/۹۹	۱/۹۹	۲/۲۱	۲/۲۱
بلغارستان	۵۶۹	۵۶۹	۶۸۸	*	۰/۱۳	*	۷۶/۶	*	۱/۵۶	*	۲/۰۰	*	*	*
آلمان شرقی	۳,۵۰۸	۳,۵۰۸	۲,۱۲۹	۲,۱۲۹	۵۱/۵	۵۲/۸	۰/۲۷	۰/۲۱	۱۲۴/۱	۱۲۶/۳	۱/۸۱	۱/۸۱	۱/۲۶	۱/۲۶
مجارستان	۱۵,۶۰۴	۱۵,۶۰۴	۳۲۶	۳۲۶	۷۲/۵	۷۱/۵	۰/۰۶	۰/۰۶	۳۱/۶	۳۱/۶	۱/۲۸	۱/۲۸	۱/۵۶	۱/۵۶
آروپای شرقی	---	---	۶,۶۹۹	۶,۶۹۹	۶۳/۷	۶۳/۶	۱/۰۸ (۲)	۱/۲۷	۵۲/۸	۵۲/۶	۱/۵۴ (۲)	۱/۵۴ (۲)	۱/۵۴ (۲)	۱/۵۴ (۲)
سپای شوروی	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
آروپای شرقی	---	---	۳۰,۳۹۲ (۲)	۳۰,۳۹۲ (۲)	۵۱/۲	۵۱/۲	۳/۶۶ (۲)	۳/۸۸	۵۱/۲ (۲)	۵۱/۲	۱/۲۹ (۲)	۱/۲۹ (۲)	۱/۲۹ (۲)	۱/۲۹ (۲)
با انضمام شوروی	۱۱۹,۱۹۸	۱۱۹,۱۹۸	۹۱۸	۹۱۸	۸۱/۹	۸۱/۲	۰/۱۸	۰/۱۷	۸۸/۷	۸۸/۷	۲/۲۴	۲/۲۴	---	---
پرتغال	۵۳,۷۵۶	۵۳,۷۵۶	۲۲۷	۲۲۸	۶۵/۵	۶۶/۸	۰/۰۸	۰/۰۸	۲۳/۸	۲۳/۸	۰/۸۷	۰/۸۷	---	---
یونان	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
آروپای غربی	---	---	۱۳۸,۳۴۶	۱۳۸,۳۴۶	۵۲/۶	۵۲/۶	۲۶/۹۰	۲۶/۲۹	۲۳/۵	۲۳/۵	۳/۲۲	۳/۲۲	---	---
ایالات متحده آمریکا	---	---	۳۲۱,۳۹۹	۳۰۶,۵۵۲	۵۱/۵	۵۱/۲	۴۵/۹۶	۴۵/۸۶	۹۸/۶	۹۸/۶	۵/۲۵	۵/۲۵	---	---

جدول شماره ۸ - حجم حق بیمه‌های زندگی

نام کشور	حجم حق بیمه به پول رایج هر کشور (به میلیون)		حق بیمه به دلار آمریکا (ارقام به میلیون)		سهام از کل بازار جهانی به %		سهام از کل برابری تولیدی به %		حق بیمه سرانه (ارقام به دلار)		سهام حق بیمه در تولید ناخالص داخلی به %		سهام حق بیمه از تولید ناخالص معمول به %	
	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷	۱۹۸۸	۱۹۸۷
اتحاد جماهیر شوروی	۹,۱۵۸	۹,۱۵۸	۱۵,۷۵۲	۱۵,۷۵۲	۵۲/۱	۵۲/۱	۲/۵۶	۲/۸۵	۵۲/۹	۵۲/۶	۱/۵۰	۱/۵۰	۱/۵۱	۱/۵۱
لیتوان (۱)	۲۵,۴۶۱	۲۵,۴۶۱	۱۱۵	۱۲۴	۱۸/۵	۲۰/۵	۰/۰۲	۰/۰۳	۲/۵۶	۳/۸	۰/۲۲	۰/۲۲	۰/۲۲	۰/۲۲
رومانی	۳,۲۹۱	۳,۲۹۱	۱۶۶	۱۶۷	۳۵/۱	۳۸/۰	۰/۰۳	۰/۰۳	۲/۶	۲/۳	۰/۲۵	۰/۲۵	۰/۲۹	۰/۲۹
چکسلواکی	۲۴,۴۹۹	۲۴,۴۹۹	۱,۰۰۹	۱,۰۰۹	۲۷/۸	۲۷/۲	۰/۱۷	۰/۱۹	۶۸/۲	۶۵/۲	۰/۷۷	۰/۷۷	۰/۹۳	۰/۹۳
بلغارستان	۳۶۹	۳۶۹	۴۲۷	*	۰/۰۸	*	۲۲/۰	*	۱/۰۲	*	۱/۲۰	*	*	*
آلمان شرقی	۳,۱۲۹	۳,۱۲۹	۱,۹۱۴	۱,۹۱۴	۴۸/۵	۴۷/۲	۰/۲۲	۰/۲۵	۱۱۷/۱	۱۱۳/۱	۱/۷۱	۱/۷۱	۱/۲۹	۱/۲۹
مجارستان (۲)	۶,۳۲۷	۶,۳۲۷	۱۲۱	۱۲۲	۲۶/۰	۲۹/۰	۰/۰۲	۰/۰۲	۱۱/۲	۱۲/۹	۰/۲۵	۰/۲۵	۰/۵۵	۰/۵۵
آروپای شرقی	---	---	۳,۳۲۲ (۲)	۳,۳۲۲ (۲)	۳۶/۲	۳۶/۲	۰/۵۶ (۲)	۰/۷۱	۳۳/۵ (۲)	۳۳/۵	۰/۸۸	۰/۸۸	۰/۸۷ (۲)	۰/۸۷ (۲)
سپای شوروی	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
آروپای شرقی	---	---	۳۸,۱۷۵ (۳)	۳۸,۱۷۵ (۳)	۴۸/۷	۴۸/۷	۳/۱۲ (۳)	۳/۵۶	۴۸/۲	۴۸/۲	۱/۲۲ (۳)	۱/۲۲ (۳)	۱/۲۲ (۳)	۱/۲۲ (۳)
با انضمام شوروی	۱۷,۳۰۹	۱۷,۳۰۹	۲۱۶	۲۱۶	۱۸/۱	۱۲/۸	۰/۰۴	۰/۰۳	۲۰/۷	۱۲/۰	۰/۵۲	۰/۵۲	---	---
پرتغال	۲۵,۵۲۹	۲۵,۵۲۹	۲۴	۲۳	۳۵/۵	۳۱/۲	۰/۰۲	۰/۰۲	۲۲/۶	۲۰/۲	۰/۲۷	۰/۲۷	---	---
یونان	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
آروپای غربی	---	---	۱۲,۰۱۸	۱۲,۰۱۸	۲۸/۲	۲۶/۴	۲۸/۵	۲۸/۵	۲۲/۵	۲۱/۵	۲/۸۰	۲/۸۰	---	---
ایالات متحده آمریکا	---	---	۳۰۶,۵۵۲	۳۰۶,۵۵۲	۴۰/۷	۴۰/۷	۲۸/۲۴	۲۸/۲۴	۶۷۸/۶	۶۷۸/۶	۳/۶۵	۳/۶۵	---	---

(۱) درآمد حق بیمه ناخالص شرکت‌های PZU و Warta
 (۲) به انضمام حق بیمه بهاری و نیمه‌های حوادث
 (۳) با استثناء بلغارستان (ارقام سال ۱۹۸۸ در دسترس نبود)

بپذیرش بیمه گران خارجی	قوانین بیمه ای	شرکت های بیمه	درآمد حق بیمه و ترکیب ساختار آن
<p>فصلیت و مشارکت خارجیا در شرکت های بیمه اصولاً دارای مسوییت قانونی می باشد.</p>	<p>قوانین نظارت بیمه ای خاصی در اتحاد جماهیر شوروی وجود ندارد.</p> <p>شکل قانونی پذیرفت شده: شرکت های بیمه دولتی، بیمه های تعاونی</p> <p>— آزادی در سرمایه گذاری ذخیره فنی. از آنجائی که بازار سرمایه وجود ندارد صرفاً سرمایه گذاری در شرکت های دولتی ممکن است.</p> <p>— تعدیل ترفه های منطقه ای مجاز شناخته شده است.</p> <p>— بیمه اموال دولتی و هم چنین تجارت دولت از سال ۱۹۹۰ مجاز شناخته شده است.</p>	<p>الف - گیتسرخ</p> <p>— تولید انجام کلیه بیمه ای اجباری و داوطلبانه شرکت های بیمه محلی و هم چنین ارائه پوشش تکمیلی برای شرکت های بیمه تعاونی ناز تأسیس منطقه ای</p> <p>— درآمد حق بیمه در سال ۱۹۸۸ معادل ۱۷,۸۷۵ میلیون روبل بوده که معادل ۲۹,۸۰۴ میلیون دلار آمریکا می باشد.</p> <p>— شکل حقوقی: شرکت بیمه متعلق به دولت.</p> <p>ب - اینگسرخ</p> <p>تولید فصلیت بین المللی و انجام بیمه های تکمیلی (باربری، صادرات و واردات کالا، بیمه های صادرات اعتباری بیمه هواپیما، بیمه اموال با سرمایه گذاری های مشترک، بیمه اموال خارجیان مقیم اتحاد جماهیر شوروی و اموال دولتی خارج از کشور</p> <p>— درآمد حق بیمه در سال ۱۹۸۸ برابر با ۴۴ میلیون روبل معادل ۳۸۸ میلیون دلار آمریکا بوده است.</p> <p>— شکل حقوقی: شرکت سهامی. کلیه سهام متعلق به شرکت های تجاری خارجی</p> <p>— فصلیت های بین المللی - همکاری و مشارکت با شرکت Pohjola فنلاند</p> <p>ج - شرکت های بیمه منطقه ای</p> <p>— شرکت بیمه تعاونی Progress مسکو</p> <p>— شرکت بیمه Dalrossa ولادی وستوک</p> <p>— شرکت بیمه Rossija</p>	<p>اتحاد جماهیر شوروی</p> <p>حجم حق بیمه در سال ۱۹۸۷ برابر با ۲۹,۲۱۵ میلیون دلار بوده</p> <p>حجم حق بیمه در سال ۱۹۸۸ برابر با ۲۹,۸۰۴ میلیون دلار بوده</p> <p>— سهم حق بیمه عمر (سال ۱۹۸۸) برابر با ۵۳٪ بوده است.</p> <p>— سهم حق بیمه های اشياء (۱۹۸۸) برابر با ۴۷٪ بوده است.</p> <p>— حق بیمه کشاورزی ۳۶٪</p> <p>— حق بیمه های حوادث، منازل مسکونی، بیمه های درمانی ۷٪</p> <p>— حق بیمه اموال ۴٪</p> <p>بیمه های اجباری</p> <p>— بعضی از خطرات خاص کشاورزی</p> <p>— بعضی از خطرات مربوط به بیمه های اموال افراد خصوصی</p> <p>— بیمه های آتش سوزی و آتش سوزی LOP که دارای سرمایه گذاری مشترک بوده است.</p>

بپذیرش بیمه گران خارجی	قوانین بیمه ای	شرکت های بیمه	درآمد حق بیمه و ترکیب ماخذ آن	لغات
مشارکت خارجی ها در شرکت های بیمه اصولاً پذیرفته شده است اما تا این لحظه قانون و دستورالعمل خاصی در رابطه با نحوه مشارکت آنها وجود ندارد.	قانون بیمه ای شماره ۴۵/۱۹۸۴، بوسیله قانون شماره ۳۰/۱۹۸۶ مورد تجدیدنظر قرار گرفت. اصول این قانون عبارت است از: — لغو انحصار بیمه — لغو قانون مربوط به جدا بودن نحوه فعالیت دو شرکت بیمه «پژوه» و «وزارت» — پذیرش تأسیس شرکت های بیمه خصوصی بدون مشارکت دولت در آنها.	شرکت بیمه «پژوه» تولید: صدور بیمه نامه های اجباری و اختیاری محلی (دارا بودن حق انحصار برای صدور بیمه نامه های اجباری) — شکل قانونی: شرکت بیمه دولتی — فعالیت و همکاری های بین المللی: دارای قرارداد انکافی با دو طرح بیمه ای صلیب آبی و میر آبی در ایالات متحده آمریکا	درآمد حق بیمه های اشیاء در سال ۱۳۸۸، ۸۱٪ بوده است. — درآمد حق بیمه اتومبیل ۲۱٪ — کشاورزی ۱۸٪ — تجارت دولتی ۵٪ — آتش سوزی و دزدی ۱۲٪ — حادثه ۹٪ — متفرقه (سایر رشته ها) ۱۹٪	بیمه های اجباری — اتومبیل: شامل بیمه بدنه، حوادث و بیمه های مسئولیت — کشاورزی، دارائی ها — مسئولیت — تجارت دولتی — دارائیهای غیر متفرق
	اشکال قانونی شرکت های بیمه تعاونی، شرکت های بیمه با مسئولیت محدود — آزادی در سرمایه گذاری داخلی احتمال نوآوری های دیگر در سال ۱۹۹۰ — تقسیم شرکت بیمه «پژوه» — کاهش تعداد بیمه های اجباری و لغو انحصار شرکت بیمه — تصویب قوانین مربوط به عدم انحصار — قوانین مربوط به پذیرش و مشارکت خارجی ها در شرکت های بیمه	بیمه شرکت بیمه «وزارت» تولیدات: بیمه نامه های بین المللی و عملیات انکافی (باربری، هواپیما، اعتبار صادرات و توریست). — شکل قانونی: شرکت بیمه دولتی، سهامی، کم اکثریت سهام در اختیار وزارت دارائی قرار دارد.		

درآمد حق بیمه و ترکیب ساختار آن	شرکت های بیمه	قوانین بیمه ای	پذیرش بیمه گران خارجی
<p>دولتی</p> <p>حجم حق بیمه برای سال ۱۹۸۷ معادل ۴۴۰ میلیون دلار آمریکا بوده است.</p> <p>حجم حق بیمه سال ۱۹۸۸ برابر با ۵۰۱ میلیون دلار آمریکا بوده است.</p> <p>— درصد حق بیمه بیمه‌های عمر در سال ۱۹۸۸، ۳۵٪</p> <p>— درصد حق بیمه رشته‌های بیمه‌های اموال در سال ۱۹۸۸، ۶۵٪</p>	<p>صنوع انواع بیمه توسط شرکت بیمه «آدامس»</p>	<p>قانون شماره ۴۷۰/۱۹۷۱ و قانون شماره ۱۷۱۵/۱۹۷۱؛ و تصمیم هیئت وزیران به شماره ۱۷۱۵/۱۹۷۱</p>	<p>سرمایه گذاری مستقیم خارجی ها در شرکت های بیمه مجاز است.</p>
<p>بیمه های اجباری</p> <p>— بیمه شخصی ثالث</p> <p>— بیمه های منازل مسکونی اشخاص</p>	<p>الف - شرکت بیمه CSP</p> <p>تولیدات: صدور کلیه بیمه نامه‌های اجباری و اختیاری در بازار بیمه چک به انضمام فعالیت‌های بین المللی و انکشافی (باربری، تمام خطر نصب، بیمه نامه‌های صادرات و هواییاتی).</p> <p>— درآمد حق بیمه در سال ۱۹۸۸ برابر ۱۴/۳ بلیون پول محلی و با معادل ۲/۷ بلیون دلار آمریکا</p> <p>— همکاران‌های بین المللی: همکاری از طریق عقد قرارداد با شرکت بیمه خیرالی ایتالیا</p>	<p>قوانین بیمه ای شماره ۸۷/۱۹۶۶ که توسط قانون شماره ۱۹۲/۱۹۶۸ مورد تجدید نظر قرار گرفته است.</p> <p>اصول کلی قانون</p> <p>جداسازی دوباره بیمه بنام چک و اسلاموآگهی که هر یک از این دو بازار پوشش شرکت خاصی اداره می‌شود (شرکت های CSP و SSP)</p> <p>انتظار می‌رود که قانون جدید بیمه از ۱۹۹۱/۱/۸ به مرحله اجرا درآید. نوآوری احتمالی در این قانون عبارتند از:</p> <p>— ایجاد قوانین نظارتی بر اساس الگوهای آلمان غربی و سوئیس</p> <p>— ایجاد رقابت بیشتر بین شرکت های بیمه دولتی</p> <p>— پذیرش بیمه گران جدید (مشارکت شرکت های بیمه دولتی با سرمایه گذاران خارجی</p> <p>— سرمایه گذاری آزاد ذخایر بیمه ای</p>	<p>سرمایه گذاری خارجی ها در شرکت های بیمه بصورت سرمایه گذاری مشترک در آینده مجاز شناخته خواهد شد.</p>
<p>چکسلواکی</p> <p>حجم حق بیمه در سال ۱۹۸۷ معادل ۷۵۲ بلیون دلار آمریکا بوده است.</p> <p>حجم حق بیمه در سال ۱۹۸۸ معادل ۸۲۷ بلیون دلار آمریکا بوده است.</p> <p>— درصد حق بیمه عمر در سال ۱۹۸۸، ۲۸٪</p> <p>— درآمد حق بیمه رشته های بیمه های اموال در سال ۱۹۸۸، ۷۲٪</p> <p>— کشاورزی ۳۳٪</p> <p>— تجارت دولت ۱۴٪</p> <p>— بیمه های اموال افراد ۱۲٪</p> <p>— حوادث ۸٪</p> <p>— سایر رشته های ۵٪</p>	<p>ب - شرکت بیمه SSP</p> <p>— تولیدات: صدور کلیه بیمه نامه‌های اجباری و اختیاری در بازار اسلاموآگهی</p> <p>— درآمد حق بیمه در سال ۱۹۸۸ برابر ۱۷ بلیون پول محلی و با معادل ۱/۸ بلیون دلار آمریکا</p>		
<p>بیمه های اجباری</p> <p>— بیمه شخصی ثالث</p> <p>— کشاورزی</p> <p>— بیمه تکمیلی حادثه و از کار افتادگی</p>			

پذیرش بیمه گران خارجی	قوانین بیمه ای	شرکت های بیمه	درآمد حق بیمه و ترکیب ساختار آن
<p>مشارکت شرکت های بیسسه خارجی در اصول بصورت سرمایه گذاری مشترک پذیرفته شده است. در موارد استثنائی در اختیار داشتن اکثریت سهام یک شرکت مجاز شناخته شده است.</p>	<p>قانون بیمه شماره ۱۹۷/۱۱ شورای وزیران از مصوبه ۱۹۸۷/۵۶ و قانون ۱۹۸۷/۱۰۱۶ از مصوبه وزیر دارائی به شماره ۱۹۸۷/۱۴ قانون B: ۱۷۰۷ حات اساسی بیمه مصوب ۱۹۸۶ که: - باعث لغو انحصار بیمه گردید - شکل قانونی شرکت را به عنوان شرکت سهامی، شرکت تعاونی و جوامع تعاونی پذیرفته است. انتظار می رود که قانون جدید بیمه از اوائل سال ۱۹۹۱ به مرحله اجرا گذاشته شود و موارد جدید در این قانون تازه می تواند:</p>	<p>الف - شرکت بیمه A. B. تولیدات: بیمه های بین المللی، بیمه های صنعتی (دارای ۹۱٪) و قرضه بازاری بیمه های کشاورزی (۵۸٪)، بیمه های عمر و بیمه تداومها - درآمد حق بیمه در سال ۱۹۸۷، ۱۲/۲ بلیون (FT) واحد پول محلی معادل ۲۲۳ میلیون دلار - شکل قانونی: شرکت سهامی دولتی - فعالیت های بین المللی سرمایه گذاری مشترک با شرکت بیمه جنرالسی (ایتالیا) و شرکت بیمه Erste Augemeine اطریش</p>	<p>مجارستان حجم حق بیمه سال ۱۹۸۷، ۳۷ بلیون دلار حجم حق بیمه سال ۱۹۸۸، ۴۵ بلیون دلار - درصد حق بیمه عمر در سال ۱۹۸۸، ۶۶٪ (شامل حق بیمه های حوادث و عمر هم بوده است) - بیمه شخص ثالث ۱۱٪ - بیمه های کشاورزی، تجارت صنعتی ۲۹٪ - بیمه اشخاص خصوصی ۲۴٪</p>
<p>۱ - تقسیم بر اساس رشته های بیمه ای ۲ - قوانین و مقررات مربوط به عدم اضرار باشد.</p>	<p>ب - شرکت بیمه Hungaria تولیدات: بیمه های بین المللی، بیمه های صنعتی (دارای ۹۱٪) و قرضه بازاری بیمه شخص ثالث ۱۰۰٪ بیمه بدنه و اعتبار صادرات ۱۰۰٪ بیمه الکتریسیته بین المللی ۱۰۰٪ - درآمد حق بیمه در سال ۱۹۸۷ معادل ۸/۷ بلیون (FT) واحد پول محلی بوده است. - شکل قانونی: شرکت بیمه سهامی - سهامداران ۵۱٪ ج - سایر شرکت های بیمه - شرکت بیمه Atlas، بیمه مسافرت با مشارکت A. B. و ۱۱۲ Colonia ۱۰٪ - شرکت بیمه A. B. جنرالسی (سرمایه گذاری مشترک بین A. B. و جنرالسی به میزان ۶۰٪ و شرکت های ERSTE و Allgemeine هر کدام ۲۰٪) - شرکت بیمه Carancia (بیمه های اعتبار صادرات، Hungaria ۳۳٪) - شرکت بیمه Provicencia (۵۱٪ Wiener Allianz) - اولین شرکت بیمه آمریکائی - مجارستانی (شرکت بیمه عمر آمریکا ۵۲٪) - همگن شرکت بیمه تعاونی</p>	<p>بیمه های اجباری بیمه شخص ثالث</p>	

درآمد حق بیمه و تزکیب ساختار آن	شرکت های بیمه	قوانین بیمه ای	بازرسی بیمه گران خارجی
<p>بلغارستان</p> <p>حجم حق بیمه در سال ۱۹۸۷ معادل ۱/۱۳۵ میلیون دلار بوده است.</p> <p>— درصد حق بیمه عمر در سال ۱۹۸۷، ۳۹٪</p> <p>— درصد حق بیمه های اموال ۶۱٪</p> <p>بیمه های اجباری</p> <p>— اتوبیل، بیمه بنده و مسئولیت</p> <p>— بیمه های کشاورزی — دارائی ها</p> <p>— تجارت دولت و دارائی ها</p> <p>— منازل مسکونی افراد</p> <p>آلمان شرقی</p> <p>حجم حق بیمه در سال ۱۹۸۷، ۰۵۳۱ میلیون دلار بوده است.</p> <p>حجم حق بیمه در سال ۱۹۸۸، ۰۶۱۰ میلیون دلار بوده است.</p> <p>— درصد حق بیمه عمر در سال ۱۹۸۸، ۵۸٪</p> <p>— درصد حق بیمه بیمه های اموال در سال ۱۹۸۸، ۵۲٪</p> <p>— بیمه اتوبوس ۱۳٪</p> <p>— بیمه حوادث و نیساری ۱۰٪</p> <p>— بیمه کشاورزی ۱۳٪</p> <p>— تجارت دولت ۸٪</p> <p>— سازمان های دولتی ۲٪</p> <p>— بیمه منازل مسکونی ۶٪</p> <p>بیمه های اجباری</p> <p>— بیمه نامه شخص ثالث</p> <p>— کشاورزی، اموال و دارائی ها، حوادث کارکنان</p> <p>— تجارت دولت، دارائی ها، حوادث کارکنان</p> <p>— افراد بنشین خصوصی — آتش سوزی</p>	<p>الف — شرکت بیمه DZI</p> <p>— تولیدات: انجام امور مربوط به کلیه بیمه های اجباری و داوطلبانه داخلی</p> <p>— درآمد حق بیمه (۱۹۸۷) ۳۳۷/۴ میلیون «لوا» که معادل ۱/۱۳۵ میلیون دلار است.</p> <p>— شکل قانونی: شکل تجاری دولتی با شکل حقوقی خاص خود.</p> <p>ب — شرکت بیمه Bulstrad</p> <p>— تولیدات: کارهای بین المللی و اتکالی (باربری، مهندسی، هواپیمایی)</p> <p>— درآمد حق بیمه سال (۱۹۸۷) ۱۸/۴ میلیون «لوا» معادل ۲۲/۲ میلیون دلار آمریکا</p> <p>— شکل حقوقی — سهامی عام — سهامداران و وزارت دارائی</p> <p>الف — شرکت بیمه DVAG</p> <p>تولیدات: انجام امور کلیه بیمه های اجباری و اختیاری</p> <p>— درآمد حق بیمه در سال ۱۹۸۸ بالغ بر ۷/۸ میلیارد است</p> <p>— درآمد حق بیمه در سال ۱۹۸۸ بالغ بر ۷/۸ میلیارد است</p> <p>— شرکت Ostmark بوده که برابر ۴ میلیون دلار آمریکا بوده است.</p> <p>— همکاریهای بین المللی:</p> <p>— ۵۱٪ مشارکت شرکت بیمه آلیانس آلمان غربی</p> <p>ج — شرکت بیمه DARAG</p> <p>تولیدات: بین المللی و انجام امور اتکالی (باربری، تمام خطر نصب، هواپیمایی، ناوگان ها و اعتبار صادرات) و اخیراً بیمه های جسمی مستقیم، علی الخصوص بیمه های صنعتی.</p> <p>— درآمد حق بیمه در سال ۱۹۸۸ برابر با دوپست میلیون است</p> <p>— مارک Ostmark که معادل ۱۱۳ میلیون دلار است بود.</p> <p>— شکل قانونی — شرکت سهامی زیر نظر وزارت دارائی.</p>	<p>قانون بیمه سال ۱۹۴۶</p> <p>در اصول مشارکت شرکت های بیمه خارجی غیر مجاز شناخته شده است. سرمایه گذاری مشترک با خارجی ها این مکان را می دهد که بتوانند بخشی از خطرات را در خارج از کشور بیمه نمایند.</p> <p>از ۱۹۹۰/۷/۱ بیمه گران آلمان غربی بعنوان بیمه گران داخلی محسوب شده اند. منعی برای بیمه گران خارجی وجود ندارد.</p>	<p>بازرسی بیمه گران خارجی</p>

1- DZI (Darschawen Sastrachowatelen Institute).
2 DVAG (Deutsche Versicherungs — AG)